

Sisäministeriö

kirjaamo@intermin.fitapio.puurunen@intermin.fi

Viite: Lausuntopyyntö SM163811

LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALAN KANSAINVÄLISEN AVUN ANTAMISTA JA VASTAANOTTAMISTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN TARKISTAMISEKSI

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi luonnoksesta sisäministeriön hallinnonalan kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevan lainsäädännön tarkistamiseksi.

Luonnoksessa käsitellään kattavasti pelastusala ja siihen vaikuttavan pelastuslain etuja ja puutteita kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen liittyen. Luonnoksessa mm. todetaan, että pelastusviranomaisen toimivalta rajoittuu Suomen valtion alueeseen¹, ulkomaille tehtävään lähetetyt suomalaiset pelastustoimen asiantuntijat toimivat kohdemaan viranomaisten johdossa ja että Suomeen tulevat vieraan vallan pelastusyksiköt ja asiantuntijat toimivat Suomen pelastusviranomaisen alaisuudessa ja näiden johdossa². Kansainväliseen pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön palvelussuhteen ehdot ja oikeudellinen asema on määritelty siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetussa laissa (1287/2004)³, jossa todetaan, että kriisinhallintaan ulkomailla osallistuva henkilö on määräaikaissa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa valtioon, jota työnantajana edustaa Pelastusopisto⁴.

SPEK haluaa nostaa esiin myös kolmannen sektorin ja järjestäytymättömän kansalaisyhteiskunnan kansainvälisen avun antamisessa ja vastaanottamisessa. Mikäli Suomessa tai muussa maassa tapahtuu laajamittainen katastrofi, johon tarvitaan apua muista valtioista, on hyvin todennäköistä, että myös järjestäytyneet ja järjestäytymättömät vapaaehtoiset haluavat auttaa. Vapaaehtoisten osallistuminen ja tähän liittyvät vastuu- ja vakuutuskysymykset ovat tärkeitä. Esimerkiksi Raahen öljyonnettomuus vuonna 2014 osoitti, ettei vapaaehtoisten käyttöön liittyvää lainsäädäntöä ja johtamisorganisaatiota tunnettu riittävästi edes kansallisesti, saati sitten kansainvälisellä tasolla. SPEKin Vapaaehtoisten osallistuminen öljyntorjuntaan – hankkeessa tuotettu hallintojärjestelyiden selvitys käsittelee öljyntor-

1 Sivu 27

2 Sivu 29

3 Sivu 30

4 2 luku, Palvelussuhteessa olevan oikeudet ja velvollisuudet, 5 § Julkisoikeudellinen palvelussuhde

Juntaan osallistuvia vapaaehtoisia koskevia lakeja, sääntöjä ja käytäntöjä. Hallintonselvityksessä käsitellään vapaaehtoisten työturvallisuuden, terveyshuollon ja vakuutuksien järjestämistä todellisissa öljyonnettomuustilanteissa.

Kuten luonnoksessa todetaan, esityksen tavoitteena on tehdä tarvittavat muutokset sisäministeriön toimialan lainsäädäntöön, jotta Suomi voi osallistua täysimääräisesti EU-oikeuden mukaisen avun antamisen ja pyytämisen tilanteisiin sisäministeriön hallinnonalalla.

SPEKin näkemyksen mukaan lakimuutoksissa tulisi johdonmukaisesti huomioida myös muiden lakien vaikutukset tilanteissa, jossa muiden hallinnonalojen yhteensovittaminen sisäministeriön alojen kanssa tulee kyseeseen kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen näkökulmasta. Esimerkkinä tällaisesta voisi olla vaikkapa laajamittainen epidemia, jolloin sellaisen iskiessä Suomeen tulisi mahdollistaa ulkomaalaisen lääkintähenkilökunnan toiminta Suomessa. Johdonmukaisuus ja perusteellisuus ovat avainasioita, jotta apua voidaan antaa tai saada mahdollisimman tehokkaasti ja henkiä ja omaisuutta säästään.

SPEK näkee lainsäädäntöön ehdotetut muutokset positiivisina; päätöksenteon selkeyttäminen tilanteessa, jossa avun antamisella tai pyytämisellä arvioidaan olevan taloudellisesti erityistä merkitystä, pelastustoimeen kuuluvan avun määrittämisen tarkistaminen Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismien toimialan huomioon ottaen ja kiireellisyysmenettelyn säännösten laatimisella⁵ on perustelunsa ja SPEK arvioi niiden olevan tarpeellisia.

SUOMEN PELASTUSALAN KESKUSJÄRJESTÖ

Marko Hasari
toimitusjohtaja

Karim Peltonen
varautumisjohtaja